

VÄIKE-MAARJA VALLA

Infoleht

September 1997

Nr 8 (51)

Mõningaid mõtteid meie kalmistukultuurist

Erinevatel aegadel on kalmistud ikka olnud mingil määral kultuuritaseme ja vaimsuse mõõdupuuks. Meie kalmistud ja kirikaed on taastatud vabariigi ajal tuntavalt muutunud tänu muinsuskaitse liikumise algatusele ja hiljem jätkunud vallavalitsuse tegevusele. Ka kogudus on oma tegevust kirikaia tõesiselt võtnud ja igapähelel on meeldiv värvast sisse astuda.

Meie rahupaikades on olemas koristaja. Suvel on täravad ja käigurajad pühitud, talvel lumest puhastatud.

Korras on hoitud kultuuriloolised kohad (14) ja valla kulul maetute rahupaigad (13). See on meie ühiskonnas harvaesinev nähtus.

On olemas prügikastid ja kalmistute taga põllupoolsetel külgedel prahi mahapaneku kohad, mis küll kahjuks märgistamata.

Kõik oleks nagu tehtud ja korras, aga kalmistutel liikudes torkab silma nii mõndagi, mis riivab hinge. Mõõdalaskmised ja ükskõiksus saavad alguse vist küll juba mõnede vallaametnike ükskõiksusest või võimetusest. Kuidas muidu on võimalik, et liiva asemel veetakse kalmistu korrastamiseks ehituskruusa ja isegi peaaegu täitepinnast. Kuidas muidu on sattunud neid koormaid hauaplatsidele (Tamsalu mnt. ja Pika t. ääres Mathieseni hauaplats). See

algatus on andnud võimaluse mõtlematu teie kruusasõelujatele ja prahitassijatele teise hauaplatsi tallamiseks. Ka pole igale poole õnnestunud pilkupüüdvalt paigaldada keelusilte.

Arenenud vastutustunde ja kultuuritunnetusega inimesele pole näpuga näitamist ega plakateid ja eeskirju vaja. Tundub, et meil on, kes neid vajavad, ja valla ei peaks see töö üle jõu käima.

Meie ise, kes me kalmistut kasutame, eksime moraali ja eetikareeglite vastu taunitavalt palju. Me ei vaevu prahti viima selleks ettenähtud kohta, me ei oska lugeda seda, mis siltidele kirjutatud, me jätame prügi kõnniteele või poetame oma pihutäie teise heki alla jne. Jaani prahipõletuskohta kalmistu sees tassitakse mittepõlevaid materjale (lillepotid, pudelid, purgid, kivipraht, mättad, muld). Seda tegevust jätkatakse ka siis, kui põletuskoht on korrastatud. Olen märganud seda tegemas igas eas inimesi. On tulnud tahtmine reostajaid isegi pildistada.

Troostitud on meie heakorrastatud ja hooldatud asulakeskuse visiitkaardid - sissesõiduteed. Nende kalmistupoolsed ääred on dekoreeritud kruusakoorina põhjast järelejäänuga ja ükskõik kuhu loodud prahihunnikutega. Neid on tekkinud nii keelusiltide alla kui ka nende vahetusse

lähedusse.

Taas on ilmunud vandaalid, kes purustavad hauatähiseid.

Saabub lehekoristuse aeg. Oleks hea, kui likvideeritaks suvised omaalgatuslikud prahihunnikud Pika t., Tamsalu mnt. ja Liivi t. äärest ja tasandataks prahiveol tekkinud augud, mis muidu ka edaspidi kutsuvad mõtlematu ja kirjaoskamatu inimesi uuesti prahihunnikuid looma. Ehk on võimalik märgistada siltidega ka prahi mahapaneku kohad põllupoolsetel külgedel. Kas edaspidi ikka tasub liiva asemel kalmistutele ehituskruusa ja isegi täitepinnast vedada? Ehk tasub korrastada ja tasandada ka sissesõiduteede ääred? Võibolla likvideerib see vajaduse edaspidi sinna prahihunnikute loomiseks ja kruusakooride paigaldamiseks.

Meil kõigil peaks olema üksteise vastu rohkem tähelepanelikkust ja eneseväärikust, et mitte teha seda, mis kedagi võiks riivata või solvata. Selles osas võiks ära märkida ka puud ja põõsad, mis kalmistul likvideerimist nõuavad. Juhuslikkus tekitab pingeid.

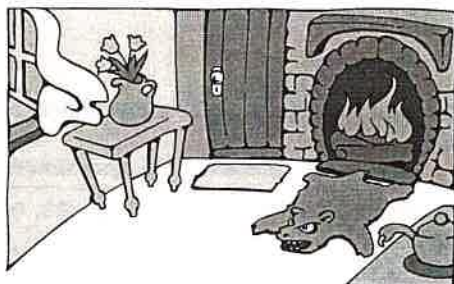
Hinnakem tehtut, likvideerigem kitsaskohad, hoidkem ilu, puhtust ja korda!

Irene KALDMA

Tähelepanu!

Väike-Maarja Gümnaasiumis alustas sel õppeaastal õpinguid 4 Eesti eri paigust tulnud korvpallihuvilist noormeest, kes liituvad KK Lurich treeninggruppidega.

KK Lurich sisustab nende tarvis korteri. Pöördume siinkohal vallaelanike poole palvega korteri sisustuse muretsemiseks.

Vaja läheb järgmisi mööbliesemeid:

4 voodit	boiler
4 kardinapuud	vaibad
2 riidekappi	kardinad
köögilaud + 4 tooli	2 riidenagi
külmkapp	2 kirjutuslauda
elektripliit	

Kui kellelgi on kodus kasutamata seisvat mööblit, millest raatsite korvpallipoiste kasuks loobuda, andke endast märku telefonidel (8) 25048565 (Aivo Ermaa) või 61 311 (Ilve Tobreluts).

VALLAVALITSUSES

26.08.1997.a.

1. Otsustati soetada 4 paari klaasikon-
teinereid Vao, Kilti, Triigi ja Väike-Maar-
ja keskustesse.

2. Kinnitati maade tagastamise ja ostuees-
õigusega erastamise korralduste eelnõud.

* Nõustuti Eipri külas 20,7 ha suuruse maa
tagastamisega KESKVÄLJA I maaoman-
di taastamiseks eraomandiks Evi
KASE'le.

* Nõustuti Kännukülas 0,68 ha suuruse
maa tagastamisega JOHANDRA I maa-
omandi taastamiseks eraomandiks Eva
REISMANN'ile.

* Nõustuti Kännukülas, Koonus ja Rae-
külas asuva 12,74 ha suuruse maa
tagastamisega JOHANDRA II maaoman-
di taastamiseks kaasomandisse Eva REIS-
MANN'ile 7/25 osas, Rudolf VANEM'-
ale 9/25 osas ja Tiiu BAUMANN'ile 9/25
osas.

* Nõustuti Mürriku külas 6,8 ha suuruse
maa tagastamisega UGASTE I maaoman-
di taastamiseks eraomandiks Ants
VAGEL'ile.

* Nõustuti Mürriku külas 7,1 ha suuruse
maa tagastamisega UGASTE II maaüksus-
se taastamiseks eraomandiks Elgi
BORK'ile.

* Nõustuti Mürriku külas 39,95 ha suuruse
KRUUSIAUGU maaüksuse ostuees-
õigusega erastamisega hoonete omanikule
Eha MÄTAS'ele.

3. Nõustuti AS Säde JP alkoholi jaemüügi
tegevuslitsentsi pikendamiseks üheks
aastaks.

4. Kinnitati volikogu sotsiaalkomisjoni
otsused.

5. Nõustuti ehitusõiguse andmisega Aivar

Pöldmaale.

6. Kinnitati Triigi Spordihoone kasutamise
hinnakiri järgmiselt:

1) asutustele ja ettevõtetele kuus:

1. kuni 10. tund - 50 krooni

11. kuni 15. tund - 40 krooni

16. jne. tund - 30 krooni

2) üksikkasutajatele ühel öhtul:

saal koos jõusaaliga - 5 krooni

kuupilet - 25 krooni

õpilas- või üliõpilaspileti ettenäitamisel -
tasuta.

7. Nõustuti Triigi metskonna 4 eluruumi
(Küti vahtkonna kordon, Lebavere ja
Männisalu tööliselamud, Triigi vahtkonna
kordon) väljaarvamise ja töödandja eluruu-
mide hulga.

8. On saanud mitmeid avaldusi sooviga
tasuda õpilaskoha eest Rakvere Öhtukoo-
lis. Vallavalitsuse seisukoht: kuni 17-aasta-
sed koolikohustuslikud lapsed peavad
õppima päevakoolis, kui seal ei tule toime,
tuleb nad suunata erikooli.

9. Otsustati eraldada 500 krooni OÜle
KVT Sireli valla infomaterjalide tutvusta-
mise eest Gdanski turismimessil.

10. Keskkonnanõunik Mare Nirgi tutvustas
vallavalitsuse liikmetele ekspertarvamust
Kilti põhjavee taseme kohta. Põhjavee
madala taseme põhjuseks on kliimaatilised
tingimused, mitte Põltsamaa jõe süvenda-
misel tehtud tööd. Informatsioon võeti
teadmiseks.

02.09.1997.a.

1. Vallavanem Sven Kesler tutvustas
vallavalitsuse liikmetele Väike-Maarja
valla ja Avispea vabakoguduse vahel
sõlmitava lepingu sisu. Nõustuti bussi soe-
tamise ja selle kasutamislepingu sõlmi-
misega.

VALLAVOLIKOGU istungid toimuvad Väike-Maarja Õppekeskuse raamatu-
kogus. Septembrikuu istung oli 24.09.1997.a. kell 16.00 päevakorraga:

1. Planeeringu kinnitamine.

2. Maakorralduskava kinnitamine.

3. Vao küla planeeringu tutvustamine.

4. Valla hoolekande- ja tervisekeskuse varade rentimine ja erastamine.

5. Investeeringute pingerida Väike-Maarja vallas.

6. Haldusreformiga seonduvast.

7. Vallavanema info.

Vallavolikogu istungite toimumisaegu ja päevakavu tutvustatakse vallavalitsuse II
korruse stendil.

Jaak Läänemets Volikogu esimees

19. augustil '97 Triigis toimunud vallavalitsuse istungil soovis sealne rahvas, et
valla infolehes avalikustataks keskkütte võlgla.

VEE, KANALISATSIOONI JA KESKKÜTTE VÕLGLASED TRIIGIS

seisuga 1.09.1997.a.

Tiiu OKAS maja nr. 43 krt. 4	1803.90	Jaanus KOMP maja nr. 16 krt. 18	3112.30
Riina PERKO maja nr. 43 krt. 9	3088.-	Linda HANNI maja nr. 43 krt. 7	1852.15
Anne KUNGLA maja nr. 11 krt. 2	2363.-	Erna MAASIK maja nr. 43 krt. 10	1202.-

2. Kinnitati maade tagastamise ning
ostueesõigusega erastamise korralduste
elnõud.

* Nõustuti Vao külas 13,6 ha suuruse maa
tagastamisega TIDRIKE maaüksuse
taastamiseks kaasomandisse Hillar HIIE-
MÄE'le, Evi HIIE-MÄE'le ja Milvi
LEHTMETS'ale.

* Nõustuti Koonu külas 12,25 ha suuruse
PAJULA maaüksuse ostueesõigusega
erastamisega hoonete omanikule Aime
OJAMAA'le.

3. Nõustuti liitühma moodustamisega Väi-
ke-Maarja Lasteaias alates 01.10.1997. a.
töötajaga 07.00-13.00.

4. Vallavanem Sven Kesler tutvustas valla-
valitsuse liikmetele ASI Eesti Telefon Ida-
regiooniga Vao torni kõrvalhoone katuse
remondi teostamiseks sõlmitavat lepingut.

5. Nõustuti kahe eluruumi erastamisega
Pandivere külas ning korterite erasta-
misega aadressil Väike-Maarja, Aia 4-2 ja
4-3.

6. Vallavarst Tiia Liivalaid informeeris
vallavalitsuse liikmeid Väike-Maarja Hoo-
lekande- ja Tervisekeskuse arstide poolt
moodustatavast osatühingust, mis soovib
rentida polikliiniku ruume. Otsustati anda
moodustatavale osatühingule põhimõtteline
nõusolek ruumide rentimiseks, samuti
teavitada toimuvast volikogu.

Suvest Norras, Tonstadis

Väsitavalt kolmepäevaselt seiklusterohkelt
reisilt jõudsimel lõpuks ilusasse väikesesse
Tonstadis, kus meid ootasid ees toredad ja
sõbralikud inimesed. Neid vaadates oli
tunne, nagu oleksid nad üks suur perekond.
Suheldes nendega tundus, nagu me olek-
sime ammused tuttavad, kuigi tegelikult
kohtusime esmakordselt (välja arvatud Sir-
dalist mõned inimesed, kes olid Väike-
Maarjat enne külastanud). Sõbralik ja usal-
dusväärne suhtumine kaasinimestesse jätab
meil palju soovida. Algul oli harjumatu
sealse elu tempo, inimeste usalduslikkus ja
elurõõmsad näod, mis päevast päeva ka
oma raskustes ja muredes meile ikka vastu
naeratasid. Meil näeb tänavatel mossis nä-
gudega inimesi. Kui mõni julgebki elule
silma naeratada, siis vaadatakse teda imeli-
kult - et mis siin naljakat, elu on ju raske!
Naeratage rohkem ja elu tundub ka ilusam.
Me otsisime ja püüdsime leida oma võõrus-
tajate juures midagi neile ainuomast, aga ei
leidnud. Rahvas tunneb end väga mugavalt
nii kodus kui väljas käies. Nad ei pööra
tähelepanu sellele, mis neil seljas-jalas,

(järg 3. leheküljel)

VMPSi teated

MIS OLI ...

04.09.97 VMPSi koosolekult: * Norra maasikasuväl käimisest rääkisid Marju Valmsen ja Kadri Niilikse: viiekesi kahes maasikatalus; kolm põhisorti kilemultsi all, kilekasvuhoonetes ja avamaal; masinad kaherealise peenra kuhjamiseks ja kilega katmiseks, istutamisinõud; peenravahed murus, korrashoid muruniitjaga; kastmis- torustik, kastmine iga päev, korjamine laua-maasikaks ja tööstusele džemmiks, kohe jahutusse, eksport Itaaliasse. Töö tasuks Norra miinimumpalk miinus mak- sud. Huvireisid, kohtumised, majutus valla poolt. Imeline loodus, lahked inimesed, ilus ilm. Siinkohal meie põllumeeste südamlük tänu Sirdali valla rahvale, ametimeestele ja eriti pr. Anne Tove Løv- landile kogu ettevõtmise teokssaamise eest! * Valla arengukavadest rääkisid Ruth Albi, Kaarel Moisa ja Ants Haasma. Jätkuvad kontaktid sõprusvaldadega Soomes, Taanis, Norras - nüüd juba seltside, huvigruppide ja perede tihedamal kaasa- lõõmisel - haridus, kultuur, tervishoid, sot- siaaltöö, talunikud, ettevõtjad. Teemadeks halduskoolitus, tehniline abi, õpilasvahe- tus, vaba aeg. Piiretuletava ettevõtmisena on meil PHARE-le esitatud Ebavere turis- mipiirkonna väljaehitamise projekt. Enam kui saja äriplani ja projekti hulgas on meie valla ettepanekud valitud 16 edukama hulka. Lõppvalik on tehtud ainult ta- suvusuuringu ja arenguplaani osas. Ehi-

tuste jaoks tuleb edaspidi uus taotlus esitada ning kui sellega õnneks läheb, siis võivad teoks saada valgustatud ja asfalteeritud rolleri-, kõnni-, jooksu- ja suusarajad, slaalominõlvad ja hüppemägi, parklad, laagripitsid ja muu vajalik. Valla üldpla- neeringu I etapi (valmis 1995.a.) graafiline osa on alusmaterjaliks arengukavade töö- projektide koostamisel. Kaartidel, tabelites ja graafikutel on kajastatud side- ja teede- võrk, asulad, tootmis-, elu- ja puhke- tsoonid, demograafilised andmed, piiritle- takse nn. mikrotsoonid - Koonu, Triigi, Äri- na, Vao ja Pikevere piirkonnad, nimeta- takse tiheasustusalad, loetletakse valla omandusse taotletavad hooned, maad, raja- tised ja asutused. * Viis kuud tegid Luxemburgi Kuningriigis talutööd neli Aburi noort inimest. Kartulikasvatus, liha- veised, saksa puhtus, prantsuse lõbusus. Uuel kevadel jälle! * VMPSi liikmeks astus Ebavere küla Mäemuru talu, peremees Madis Niinemets. Peetakse sporthobuseid, suund turismitaluks. * Soovisime edu Arvi Annimäele võistukünni harrastamisel ja kanname osa kulusid varustuse hankimisel.

Osalesime Väike-Maarja Avaliku Inter- netipunkti projekti koostamisel. Valla- valitsus esitas projekti Avatud Eesti Fondi korraldatud konkursile, konkureerimaks 30 toetusetaotlejaga.

Seltsi rendimaalt koristasime tänavu ligi 4 tonni head rukist ja 17 tonni veel paremat otra. Küllap tasume nüüd laenu ja saame uut ja huvitavat ette võtta.

10.09.97 otsustas juhatus: 1) taotleda veel kord seltsi omaaegset põllu- ja metsamaad tagasi või rendile või ostu teel ja esitada sellekohane avaldus vallavolikogule ja - valitsusele; 2) osaleda rahvusvahelisel ökoturismi konverentsil Pärnus 22. - 23.09.97.

MIS TULEB...

VMPSi järjekordne koosolek toimub neljapäeval, 02.10.97 kell 10.00 Väike- Maarja Õppekeskuse raamatukogus. Kavas:

1. Põldude lupjamisest - vajadused ja võimalused. Peeter Kuhlberg, Kunda Nordic Tsement projektijuht.
2. Looduslähedane elulaad aias ja kodus. Eha Rehema, Järeda ÕNK õpetaja- konsulent.
3. Kus käisime, mida nägime.

Korraldajad ja ettekandjad ootavad huvilisi ka väljastpoolt seltsi liikmeskonda.

Mart LEPIK

(2. lehekülje jätk)

peaasi, et on mugav. Kuigipalju see häiris meid, kuid hiljem harjusime.

Ilmad olid üllatavalt ilusad. Kohalik rahvas kõneles, et pole aastakümneid sellist suve olnud, kui sel aastal. Suvi oli tõesti kuum. Vihmaseid päevi küll oli, aga enamasti lõõmas päike. Kui vihma tuli, oli teada, et mäed on jälle pilves (mäed aurasisid). See oli ilus ja omapärane vaatepilt, mida Eestis ei näe.

Me elasime tudengite majas. Käisime tööl erinevate peremeeste juures. Meie pe- remees (mina ja K. Niilikse) elas Tonstadist eemal, Haugkomis. Perekond oli väga ke- na. Meie eest hoolitseti väga hästi. Olime kõik kui üks perekond (ka M. Lõomets, kes käis vahel meie juures tööl). Peremees sõidutas meid koju ja tööle. Ülejäänud kolme kaaslaste (H. Sõnum, M. Valmsen, M. Lõomets) peremees elas Tonstadis. Tööl käisime vihma, äikese ja päikesega. Vihma eest kaitsesid meid kummiülkon- nad ja kummikud, mis olid tööandja poolt. Põllul oli palju kooliõpilasi, kes teenisid endale taskuraha. Algul oli töö koormav,

aga me harjusime. Ei saa öelda, et töö oli ränk, tegime seda vastavalt oma võime- tele nii, kuidas keegi suutis. Põhiline oli maasikakorjamine. Tegime ka muid töid: lõikasime taimede kasve ja istutasime kastidesse, kus noored taimed juurdusid. Maa-ala, kuhu taimed hiljem istutasime, hariti korralikult üles. Põllule pandi niisu- tussüsteem ja veel rohu katseks kile. Kui taimed olid juurdunud, istutasime nad mulda. Pärast maasikahooaega korjasime vaarikaid (Haugkomis), harvendasime ja istutasime ka vaarikavõsusi.

Lõunat saime pere poolt, ülejäänud söögi ostsime endale ise.

Pärast tööd tehti ekskursioone Lõuna- Norras. Vaba aega kui sellist meil polnud. Kõik päevad olid tihedalt sisustatud. Um- bes kaks korda nädalas käisime kinos. Kino nagu kino ikka, aga rahvas näksis filmi vaadates krõpse. Mind isiklikult häiris see krõbistamine saalis.

Põhja poole sõites hakkasid silma mägede kohati valged tipud. See oli meie jaoks

fantastilisemaid elamusi - lühikestes pükstes lumesõda pidada. Kus sa meie maal suvel lund näed?

Sealne rahvas harrastab väga palju mägironimist ja matkamist. Mägironimine hakkas meilegi meeldima.

See reis oli erakordne kogemus meie jaoks: saime juurde kogemusi ja teadmisi, nägime maailma ja puhkasime, kasutasime suhtle- misel enda jaoks võõrast keelt ja leidsime palju uusi tuttavaid. Viimane päev oli raske. Maha jäi koht, mida me olime hakanud pidama koduks. Lahkusime vihmasel hilis- õhtutunnil tänavalatarnate valgusvihus. Peas käis mõte - kas tõesti me läheme siit ära, alles me tulime! Kas kunagi tuleme siia tagasi? Kes teab! Viimased pilgud niiskeil silmil meie armsale Tonstadile. Lahkumine oli raske.

See oli tore reis, soovitan minna kõigil reisima, õppima, otsima uusi kogemusi. Elu ei ole huvitav, kui seda enda jaoks huvitavaks ei tehta.

Mairi BEILMANN

KEVAD-SUVISEST KAUNI KODU KONKURSIST VÄIKE-MAARJA VALLAS

Vallavalitsuse määrusega nr. 2 08.04.1997 kuulutati välja ESIMENE VALLA KAUNI KODU KONKURSS.

Reglemendi alusel toimus konkursi-nimekirja kandmine hinnatava objekti valdaja avalduse alusel või komisjoni ettepanekul objekti valdaja nõusolekul. Kahjuks registreerus antud tähtajaks, 1. juuniks, ainult 7 osavõtjat - 5 peret Väike-Maarjast ja 2 Kiltisist.

Aia rajamine on pikaajaline pidev, visa töö-protsess. Laias plaanis on aiakujunduse aluseks **kaks põhimõtteliselt erinevat moodust:**

- 1) looduslik, looduslähedane aed
- 2) kujunduslik aed

Aiakujundus sõltub aga ka inimeste isiklikest vajadustest ja eluhoiakust. Aed peab eelkõige parandama mikrokliimat hoone ümber, takistama külmade tuulte ligipääsu ja andma kuumadel päevadel varju.

Hoolitsetud iluaed on omaniku uhkuseks varakevadest hilissügiseni. Teades, kui palju tööd ja aega nõuab vähegi liigirikkam aed, oskame hinnata ka neid aedu, mille hooldamine on jõukohane iga päev tööil kaivale inimesele.

Ei hakka selle kirjatüki mahus detailiselt analüüsima valla konkursil osalenud koduaedu, mainin vaid iseloomulikumat:

Välja t. 10 Väike-Maarjas - aed rajamisjärgus, nurgakundi hea tsoneering. Hästi hooldatud muru.

Energia t. 21 Väike-Maarjas - aastate jooksul väljakujunenud hästi hooldatud kahetasemeline tsoneering. Hea kõrghaljastus annab puhketsoonile privaatsuse.

Põllu t. 1 Kiltis - on õhku, avarust, hästi kasutatud looduslikkust - kõrghaljastus loob kaitstuse, õdususe tunde. Ilusad puh-

kenurgad. Tasakaal majaga.

Välja t. 6 Väike-Maarjas - väga hästi hooldatud muru, hekk, kena krundipiire.

Energia t. 7 Väike-Maarjas - avar rohelus elumaja ees. Hea eraldatus tänavatsoonist kõrghaljastusega.

Rahvamaja 1 Kiltis - üldine planeering, ilusa veesilmaga - kaunis. Ehk liiga tihe haljastus tagaaias.

Lõpetuseks tahaksin soovida, et järgmisest Kauni Kodu konkursist '98 oleks osavõtt aktiivsem. On ju meil kauneid kodusid mitte ainult Väike-Maarjas ja Kiltis. Rohkem kaasalöömist, soovi lasta ka teistel osa saada teie loodud ilust!

Ühtlasi täname siin neid tublisid valla-elanikke, kes lihtsalt heast tahtest ja soovist näha oma koduümbrust puhtana ja kaunina on loonud korra ja ilu.

Soovime Helju Nurgale jätkuvat visadust ja jõudu, hooldamaks enda rajatud kaunist kiviktaimlat Renneteel. Jõudu ja edasiminekut pr. Eral algatusele Simuna mnt. 18 maja otsakrundi haljastamisel.

INFO:

* kes on huvitatud EESTIMAA kaunistest koduaedadest, võiks lugeda arhitektuuri, sisekujunduse ja disaini ajakirja "KODU STUUDIO" poolt väljakuulutatud üle-eestilisest võistlusest KODUAED.

* Samas ajakirjas (nr. 3 (9) 1996; nr. 6 (18) 1997) on tutvustatud kaunimaid koduaedu.

Edaspidi tahaks osavõtjaid sellele konkursile ka meie kaunistest kodudest.

Täname osavõtjaid! Ootame KAUNIS KODU'98 konkursil aktiivset kaasalöömist.

Lisa: koopia Kaunis Kodu'97 konkursi hindamiskomisjoni protokollist.

Juta HAASMA,
valla arhitekt

TEADE

Väike-Maarja Hoolekande- ja Tervisekeskusesse vajatakse eriharidusega hooldusõde.

Info telefonidel

61 345 (Asta Peri)

61 030 (Lea Mäesepp)

KAUNI KODU KONKURSIHINDAMISKOMISJONI KOOSOLEKU PROTOKOLL

Väike-Maarjas

18.06.1997

Osalesid järgmised komisjoni liikmed:

1. Irene Kaldma	- Väike-Maarja Pensionäride Liit
2. Mart Lepik	- Väike-Maarja Põllumeeste Selts
3. Tiina Vaiksalu	- Väike-Maarja Naisselts
4. Merje Leemets	- Kiltis-Vao Maanaiste Selts
5. Tauno Teder	- EELK Väike-Maarja kogudus
6. Juta Haasma	- Väike-Maarja Vallavalitsuse arhitekt
7. Ruth Albi	- Väike-Maarja Vallavalitsuse maanõunik
8. Mare Nirgi	- Väike-Maarja Vallavalitsuse keskkonnanõunik

Konkursil osalejaid oli kokku 7 perekonda.

Väike-Maarjas:

1. Välja t. 6	perek. Soom	
2. Välja t. 10	perek. Lukmann	
3. Energia t. 7	perek. Terav	Kiltis:
4. Energia t. 21	perek. Lepiksoo	1. Põllu t. 1 perek. Martsepp
5. Kolde 6	perek. Kleband	2. Rahvamaja 1 perek. Kadak

Pärast läbiviidud hindamist tegi komisjon järgmise ettepaneku:

Jagada auhinnafond 5000 krooni kolme esikoha vahel järgnevalt:

I preemia	2500 krooni	perek. Lukmann Väike-Maarja Välja t. 10
II preemia	1500 krooni	perek. Lepiksoo Väike-Maarja Energia t. 21
III preemia	1000 krooni	perek. Martsepp Kiltis Põllu t. 1

Allkirjad

KESKKONNAUUDISED

Erakordselt soe suvi püsib veel kaua meie mälestustes. Looduskaitseametnikuna mõtisklen vist sagedamini selle üle, milline on meie suhe loodusega?

KAUNI KODU konkurss näitas, et hoole ja armastusega loodud kodused on palju rohkem, kui oli konkursist osavõtjaid. Suuri kulutusi heakorrale on teinud paljud firmad, kaalukas osa on olnud valla kanda. Hea kõrval, mis me oleme saavutanud, torkab terava kontrastina silma midagi, millel tahaks pikemalt peatuda, ja nimelt üldkasutatavate territooriumide reostamisel, mis on solvav nii kaaskodanikele kui ka neile, kes nende alade hooldamise eest hea seisavad. Valla lastekaitsetöötaja Helle Lingi eestvedamisel organiseeriti paarinädalane laste töö ja puhkelaager, kus peale metsaistikut hooldamise ja Ebavere mäe suusaradade korrastustööde korjasid lapsed prahti teeäärsetelt aladelt Väike-Maarjast Avispeani, Kiltsini, Koonuni. Puhastatud sai Väike-Maarja kanalisatsiooni ülepumpla tagune ala, metsaservad vahetult enne Kiltsit ja pärast prügimäge. Koristati Triigi katlamaja ümbrust ja aidati rohimistöödel. Ma ei tea, kas need lapsed küsisid endalt, miks vedeleb suure tee ääres nii palju rämps? Võib-olla esitavad nad selle küsimuse mõne aasta pärast, igatahes on neile selge, et prügi mahaviskamises on süüdi ka täiskasvanud ja nad ise ei kuulu iialgi nende laste hulka, kes kooliteed kominipaberitega palistavad.

Probleemiks on muutunud tiikide reostamine Väike-Maarjas. Noored armastavad nende ääres istuda ja maiustada, milles

iseenesest pole midagi halba, kui seejuures paarkümmend meetrit eemal asuvat prügi-konteinerit märgataks.

Kasvatuse saab laps eelkõige kodust, kuid ka kooli nõuandev ja nõudev roll on oluline. Isiku suhe ümbritsevasse algab tema suhtumisest iseendasse. Kui inimene ei väärtusta iseennast, suhtub negatiivselt iseendasse ja ühiskonda, ei tõmba ta oma ellu ka midagi head. Pikapeale muututakse nii apaatseks kõige ja kõigi, kaasa arvatud iseenda suhtes. Lapsed võtavad vanemate hoiakud aga sageli üle. Kasvatus "ma olen väärtuslik inimene ja väärin elus head" ei lase oma kodu laokile jätta ega ümbrust reostada. Kartus, et nii lastes ülbust ja kõrkus tekkida võivad, on liigne, see on seotud millegi muuga. Positiivse mõtte-laadi kujundamine iseenda suhtes sellist tulemust anda küll ei saa.

Oleks hea, kui lasteaedade-koolide kasvatavad ja õpetavad prügiprobleemidele rohkem tähelepanu osutaksid, ühtlasi tahaks loota, et prügi äravedu küldes leiaks analoogilise lahenduse Väike-Maarjaga, kus minnakse üle firma RAGN SELLS teenuste kasutamisele. Momendil on see käivitumas Kiltsis ja Triigis, järgnema peaks Vao. Korterühistute puudumisel on vajalik sõlmida ühise tegutsemise leping. Lähematel päevadel peaksid Väike-Maarja (kaupluse Sõprus ja Pikk t 16 vahele), Vao (AS ATA kaupluse ja katlamaja vahele), Triigi (kaupluse ette) ja Kiltsi (kauplus Aico-st edasi katlamaja kõrvale) saama endale klaasikonteinerid eraldi valgele ja rohelisele klaasile. Konteinerid tühjendab

AS Järvakandi klaas. Saadav taara tuleb enne ümbersulatamist puhastada, mida praegu tehakse veel käsitsi. Kasutada saab vaid metallivaba klaasi ja oleks hea, kui pudelite metallkorgid, nn. tinapaberid jms. eemaldaksid taara toojad. See palve on kirjas ka konteineril. Küllalt puhast jääkklaasi saadakse Saaremaalt ja Ida-Virumaalt, pilt on kehvem Tallinnas ja eriti Kesk-Eestis. Oleme siis meie tublimad!

Suurematest reostusjuhtumistest sel aastal tuleks mainida liiklusavarii tagajärjel Mäetaguse järve väljavoolu alasse ca 75-100 l autokütuse valgumist, millest suurem osa õnnestus spetsiaalse absorbendi kaasabil kinni püüda.

Mõni sõna haljasaladest ja parkidest. Väike-Maarja kõrval jätavad kurva mulje Vao ja Triigi, rääkimata väiksematest küladest. Triigi pargi hooldus tuli vallal üle võtta, Kiltsi mõisa pargi rekonstrueerimisest on ilmselt kõik varemkirjutatu põhjal teadlikud. Prioriteetideks peaksid tuleval aastal jääma peale Kiltsi mõisapargi Vao, Triigi ja Kiltsi külad, sealhulgas Triigi teed.

Ühtlasi tuletame meelde, et kasutatud patareide kogumine toimub Väike-Maarja Gümnaasiumis, Kiltsi Põhikoolis, Triigi Lasteaed-Algkoolis ja Väike-Maarja Õppekeskuses. Selleks on seinale kinnitatud punased kastikesed.

Mare Nirgi,
keskkonnanõunik

KORVPALLIST

Korvpallitreener Helbe Lossmanni
treeningtunnid Väike-Maarja Gümnaasiumi võimlas toimuvad
järgmiselt:

I - II klassi poistele
K N kell 15.00 - 16.00

III - V klassi poistele
E kell 14.00 - 15.30
K N kell 16.00 - 17.30

Tüdrukute treeningrühm on komplekteerimisel.
Kõik huvilised on oodatud!

NOORSOOPOLITSEI TÖÖST

Väike-Maarja Politseijaoskonnas on noorsoopolitsei inspektori tööle asumise hetkest tänaseks möödas 2 aastat. Selle aja jooksul on minu juures vestlusel käinud väga paljud seadusega pahuksisse läinud alaealised. Oleme püüdnud ühiselt koolide ja lapsevanematega suunata neid lapsi õigele teele, kuid paraku alati ei ole see töö andnud positiivseid tulemusi. Siiani on politsei töö olnud sekkuda alaealiste ellu alles siis, kui kuritegu või õigusrikkumine on juba toime pandud. Alates möödunud aastast on maakonna noorsoopolitseinikud hakanud tegema ka nn. ennetustööd, s.t. oleme käinud koolides selgitamas õigusvastase käitumise lubamatust, tutvustanud lastele seadusi ja politseitööd. Loodame, et koostöös koolidega saavutame me sel alal ka paremaid tulemusi.

Selle 2 aasta jooksul olen koos patrulliga käinud paljudel reididel, kontrollinud korduvalt kõiki meie piirkonna baare ja lõbustusasutusi ning külastanud kultuuriasutustes korraldatud noorte pidusid. On meeldiv tõdeda, et paljude baaride omanikud arvestavad valdade poolt kehtestatud avaliku korra eeskirju ja peavad kinni piirangutest, mis kehtivad alaealiste kohta. Meeldivaks on kujunenud ka koostöö mitmete meie piirkonna kultuuriasutuste juhtidega, kes meid oma üritustest informeerivad ja meie poolt tehtud ettekirjutusi ja soovitusi arvestavad. Loomulikult on meie piirkonnas aga ka selliseid baariomanikke, kellele tuleb pidevalt

märkusi teha ja neid korrale kutsuda.

Tõsine mure on ka see, et meie kaupluste müüjad ei taha kinni pidada tarbijakaitse eeskirjadest ja müüvad alla 18-a. isikutele alkoholi- ja tubakatooteid. Haldusõigusseadustiku järgi on neile müüjatele õigus määrata rahaträhvi kuni 150 päevapalga ulatuses, s.t. kuni 4200 krooni. Ma arvan, et kui alkohol ei oleks noortele meie kauplustest nii kergesti kättesaadav, siis ei oleks alaealiste arv, kes on politseile vahele jäänud, ka nii tohutult suur.

Lääne-Viru maakonnas panid 1996.a. alaealised toime 213 kuritegu, neist on Väike-Maarja Politseijaoskonnas registreeritud 38. 1997.a. I poolaastal on Väike-Maarja PJ-s registreeritud juba 16 kuritegu.

Praeguseks hetkeks on meie piirkonnas avatud alaealise õigusrikkuja andmepanga kaart 65 lapse kohta, neist 28 elavad Väike-Maarja valla territooriumil. Tingimisi karistatud alaealisi on järelvalve all 16, neist 5 elavad jällegi meie vallas. Põhilise osa alaealiste kuritegudest moodustavad võõra vara salajased vargused, järgnevad võõra vara avalikud vargused ja mootorsõidukite ärandamised. Suhteliselt palju on alaealisi antud kohtu alla teadlikult kuritegelikul teel saadud vara omandamise või turustamise eest.

Väga palju on vägivalda õpilaste vahel koolides ja väljaspool kooli, see

avalduv kergete kehavigastuste tekitamises, löömises ja füüsilise valu põhjustamises. Vastavalt seadusele politsei nendes kuritegudes juurdlust ei teosta ja kannatanul on õigus kaebusega otse kohtusse pöörduda.

Kallid lapsevanemad, teile tahaks südamele panna, et te suhtuksite oma laste kasvatamisse täie tõsidusega. Usaldage oma last, aga samas teadke ka, millega teie laps tegeleb, kes on tema sõbrad ning kus ja kellega ta oma aega veedab, ning aeg-ajalt kontrollige, kas teie laps ikka räägib teile õigust.

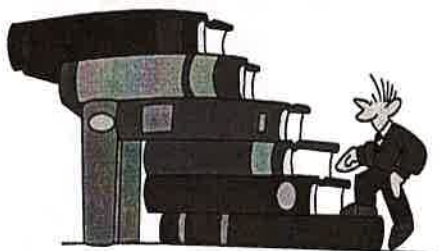
Kahjuks on elu näidanud, et selle asemel, et otsida eksimuste põhjusi endas, oma lapses ja oma kodus, kiputakse süüdistama küll kooli, sõpru ja politseid. **Teie lapse kasvatamine on teie kohus ja tema tegude eest tuleb ka vastutada teil.**

Merle KIIGEMAA,
Väike-Maarja PJ inspektor,
tel. 61 122

TEADE

Siiani on Väike-Maarja Raamatukogu olnud külastajatele avatud igal tööpäeval kell 11.00 - 17.00.
Oktoobri- ja novembrikuus on Väike-Maarja Raamatukogu avatud järgmiselt:

E T kell 12.00 - 18.00

K N R kell 11.00 - 17.00

TÄIENDÕPPEOSAKOND TEATAB

Uus õppeaasta on alanud ka Väike-Maarja Õppekeskuse Täiendõppeosakonnas. Eelmisel õppeaastal osales meie osakonna kursustel 300 täiskasvanut. Loodame, et ka selles õppeaastal leiavad paljud inimesed endale meelepärase kursuse ja jätkavad enese täiendamist.

Eesti keele ja kultuuri kursus on mõeldud vene keelt rääkivatele inimestele. Kursus kestab maikuuni ja hõlmab 140 tundi eesti keele ning 68 tundi eesti rahvakultuuri tunde. Antud projekt on saanud rahalist toetust 8715 krooni TKA "Andraselt", taotlus toetuse saamiseks on esitatud ka Rahvakultuurkapitalile. Eesti keele õpetaja on Inga Reinumägi.

Inglise keel natuke edasijõudnutele on jätaks eelmisel aastal alanud kursusele, seega ootame kursustele tagasi vanu osalejaid ja ka uusi inglise keele huvilisi. Kursuse pikkus on 35 tundi. Õpetaja on Anu Jänes.

Kirjakunsti kursus kestab oktoobrist aprillini. Esimene kokkusaamine on 9. oktoobril kell 17.30. Kursuse maht on 80 tundi. Kursusel õpetatavad kirjad on lihtne aktiiv, šeriifiga aktiiv, sidumata kursiiv, seotud kursiiv, noorem untsiaal, vanem untsiaal, gooti tekstuur ja faktuur. Õpetaja on Maie Lepik.

Nahkehistöö kursus kestab oktoobrist aprillini. Esimene kokkusaamine on 11. oktoobril kell 9.00. Kursuse maht on 70 tundi. Oodatakse nii uusi kui ka varem kursusel osalenud nahkehistöö huvilisi. Õpetaja on Marju Keskküla.

Õmblemise kursus algab 8. oktoobril kell 18.00, kursus kestab oktoobrist detsembrini. Kursuse maht on 35 tundi. Kursuslastel on võimalik õpetaja juhendamisel õmmelda endale sobivaid riideid, lisaks sellele on võimalik saada trikootaazi-

jäätmeid lasterõivaste õmblemiseks (selle eest eraldi maksta pole vaja). Õpetaja on Merike Kolde.

Kangakudumise kursusest huvitatutel palun võtta ühendust õppekeskusega ja jätta siia oma soovid, kas sooviksite kangakudumist algajatele või edasijõudnutele, kas sooviksite, et kursus oleks hommikupoolsel või õhtupoolsel ajal. Enamuse soovist lähtudes lepitakse kokku kursuse toimumise aeg. Kursuse maht on 40 tundi (oktoobrist detsembrini). Õpetaja on Helge Pajula.

Inglise keele, kirjakunsti, nahkehistöö, õmblemise ja kangakudumise kursused kokku on saanud toetust Eesti Vabariidusliidult üldsummas 13 100 krooni, mis on jaotatud proportsionaalselt kursuste vahel. Tänu sellele on kursuste tasud väiksemad, kui on nende tegelik maksumus.

Esinemisoskused on kursus, mille teemadeks on endast meeldiva mulje jätmine, kõnede koostamine ja esitamine, erinevad vastuvõttud, videotreening jms. Lektoriks on Tiina Vaiksalu. Kursus algab 15. oktoobril kell 17.30 ja kestab 8 nädalat (16 tundi), kohtume ühel õhtul nädalas.

B-kategooria autojuhtimise kursus algab oktoobris ja lõpeb detsembris. Õpetaja on Tarmu Pajula.

B ja C kategooria autojuhtimise kursus algab novembris. Õpetaja on Tarmu Pajula.

Asutuste hooldus - see kursus on mõeldud koristajatele, sanitaridele, lasteaedades ruumide hooldusega tegelevatele inimes-

tele. Tegemist on tööalase koolitusega, mis lõpeb juunis 1998. Koolis tuleb käia igas kuus kolm päeva ning teha ka kodutöid. Programmis on psühholoogia (8 tundi), puhastus- ja korrastustööde alused (112 tundi), peolaudade ette valmistamine (16 tundi), ruumide kaunistamine ja kujundamine (32 tundi), toataimede hooldus (8 tundi), lilleseade (16 tundi).

Puhastus- ja korrastustööde aluste 80 tunnine kursus algab oktoobris ja kestab 8 nädalat. Koolis tuleb käia igal nädalal üks päev. Kursus on tööalane ja mõeldud koristamisega tegelevatele inimestele.

Asutused ja ettevõtted, kellel on plaanis teha uuendusi oma asutuste koristamisel, olete teretulnud tegema koostööd täiendõppeosakonnaga. Tänapäevaste pinnakattematerjalide hooldamine, uute puhastusainete ja koristusvahendite kasutamine jne. nõuab teadmisi. Vastremonditud ruumide vastupidavus sõltub palju sellest, kuidas nende eest hoolitsetakse.

Kursusest huvitatutel palun ühendust võtta telefonil 61 035.

Helge PAJULA,
täiendõppeosakonna juhataja

HONG KONGIST

Hong Kong, Lõuna - Hiina mere äärde jääv endine Briti asumaa, on oma elustiililt ja saavutustelt kahtlemata vaatamisväärsus omaette. 6,5 miljoni elanikuga piirkond on valdavalt linnalise asustusega, jagunedes maismaaosaks ja mitneks saareks. Territooriumilt võiks seda võrrelda Hiiumaaga. Poliitiline ja majanduslik põhikeskus - Hong Kongi saar - aga mahutab veerandi Hiiumaa suurusel alal üle miljoni alalise elaniku, rääkimata nendest miljonitest, kes oma äri või tööga seoses igal päeval sinna mujalt satuvad.

8.-16. juulini sel aastal toimus Hong Kongis Luterliku Maailmaliidu täiskogu. Luterlik Maailmaliit on rahvusvaheline luterlike kirikute koostööorganisatsioon, mille alaline keskus asub Genfis. Organisatsiooni kõrgeimaks organiks on täiskogu, mis koguneb tavaliselt 6-7 aasta tagant, valib presidendi ja nõukogu, kes vahepealsel ajal

tööd korraldavad, ning määratleb õpetuslikud ja praktilised suunad. Nii toimus ka Hong Kongis. Seda esimest korda LML-i 50-aastase ajaloo vältel Aasia pinnal, omamoodi solidaarsuseavaldusena Hong Kongi rahvale, kes nädal varem oli siirdunud Suurbritannia valitsuse alt kommunistliku Hiina Rahvavabariigi alla.

Eesti Evangeelset Luterlikku Kirikut olid sel luterlike kristlaste suurfoorumil esindamas peapiiskop Jaan Kiivit, kiriku pressisekretär Tiiu Pikkur, pastor Peeter Kaldur ja allakirjutanu. Kuna assamblee ise oli väga tiheda päevakavaga (keskeltäbi kl. 8.30-21.30 peaaegu igal päeval, v.a. pühapäev), on mõistetav, et antud aega ei saanud võtta turismireisina. Sellest hoolimata jäi nii ühte kui teist silma ette, kõrva taha ja meelde. Nagu juba öeldud, on Hong Kongi territoorium oma sisult linn ja väga tihedasti asustatud linn sealjuures. Võib olla üks esimesi kultuurišokke minu jaoks oligi tohtu rahvarohkus kõigis paigus (Euroopa suurlinnad tundusid selle kõrval väheasustatud kohtadena). Hiinlased on teadupärast väikest kasvu inimesed ja seetõttu mahtusid nad kuidagi ära.

Teise šokina mõjus kuumuse (ca. 30-32 kraadi igal päeval) ja vihma lakkamatu kokkupõimimine. Kolmanda šokina aga tuleks võtta kohalikku toitu. Hong Kongi luterlased, kes kogu assambleed võõrustasid, olid organiseerinud kogu toitlustamise ühes lugematust kohalikest hiina restoranidest, mis pakkusid tõesti hiina toitu, ilma mingite mõõndusteta eurooplase maitsemisele. Esimesed päevad olid selle poolest tõesti keerulised. Hong Kong on tuntud ühena Ida-Aasia majandustiigritest. Tõepoolest, sealne ülikire majandusareng on näha nii tänavapildis kui elustiilis. Põhilisteks majanduskasvu allikateks on olnud pangandus ja börs. Kindlasti on olulisimat osa aga mänginud kohaliku rahva tohtu, suisa sipelgalaadne töökus. Nüüd on küll kogu areng mitmes mõttes ohustatud, seda Puna-Hiinaga ühinemise tõttu. Viimane on küll garanteerinud järgnevas 50 aastaks senise poliitilise ja majandusliku süsteemi säilimise. Kuid antud lubadused ei ärata erilist usaldust ei kohalikus elanikkonnas ega ka rahvusvahelises avalikkuses. Ajakirjanduse ja Mandri-Hiinast saabunud põgenike vastu olid teatud sanktsioonid juba rakendunud. Atmosfäär kohapeal meenutas paljus vane-

mate inimeste käest kuulnud jutustusi 1940. aastast meie maal.

Kui veel kohalikust kultuurist rääkida, siis on see omapärane segu angloameerika massikultuurist ja hiina traditsioonist. Esmapilgul tundus see Miki-Hiire maailma ja idamaa segu suisa kummaline, tasapisi võis sellega isegi harjuda. Samal ajal oli kogu taust ju niikuinii väga kirev. Religioosses väljas näiteks võis kohata hiina rahvusreligioonide esindajaid, muhameedlasi, kristlikest kirikutest suurim on koha peal roomakatoliku kirik.

Tauno Teder,
Väike-Maarja
koguduse vaimulik

Jumalateenistused Väike-Maarja kirikus

OKTOOBRIKUUS

5. oktoobril kell 11.00

20. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHI

12. oktoobril kell 11.00

21. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHI
LÕIKUSTÄNUPÜHA

19. oktoobril kell 11.00

22. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHI

26. oktoobril kell 11.00

23. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHI

Koguduse vaimulik Tauno Teder elab Väike-Maarjas Ehitajate tee 7-10, tel.62 156.

ELU JA MÄLESTUSI

Viimaks saabus teade, et Jaan Tõnisson valitsuselt loa saanud ülemaaline rahvakoosolek Tartus ära pidada, kuhu organisatsioonidel ja asutistel tuleb esindajaid saata, et nende kaudu rahvas oma soove võib avaldada. Selleks kutsuti Vao vallamajja ümberkaudne rahvas, kes murruna kokku tuli, enamikus maata inimesed ja mõisade töölised. Seal oli kära ja müra nii suureks läinud, et vallavanem Juhan Lemberg neid enam rahustada ei saanud. Ta tuli raamatupoodi minu juurde ja palus mind, et ma sinna tuleksin ja aitaksin korda pidada. Tema kutsunud selleks õpetaja Jakob Tamm, kuid see teinud seiskorra veel halvemaks. Ta hakanud rahvast noomima ja võrrelnud koosviibijaid mässajatega. Rahvas saanud vihaseks, ajanud ta vallamajast välja, kus tal ukse juures rüsellemisel hinnaline taskukell ära võetud. Ma seisin algul selle vastu, et tulen küll korra sinna vaatama, aga koosoleku juhatajaks mingil tingimusel ei taha hakata. Niisugusel korral võiksin rahvaga vastuollu sattuda, mis minule kui äripidajale soovitatav ei ole. Viimaks andsin vallavanema palvele järele ja läksin. Vallamaja oli ikka kisa ja kära täis, kus igamees püüdis teistest üle karjuda ja oma arvamist maksma panna. Ma palusin, et rahvas paariks minutiks vaikiks ja minu ettepaneku ära kuulaks. Seda lubati ja ma seletasin, et niisuguses ärevas meeleolus ja käratsemises teie midagi ära teha ei suuda, ei saadikuid valida ega neile mingisuguseid juhtnööre Tartusse minemisel ühes anda. Tuleb koosoleku juhataja ja protokollia valida ja üksikult sõna võtta, et keegi teisele vahele ei räägi, siis saame selgusele, mis meie kätte saada tahame. Kõik otsused, mis siin tehakse ja vastu võetakse, tulevad protokollida ja need saadikutele Tartu sõites kaasa anda. Sellega oldi nõus ja mind valiti ühel häälel juhatajaks, mida ma vastu võtta ei tahtnud. Minu vastuväiteid ja seletusi ei tahetud lõpuni kuulata, mehed

asusid minust kinni ja viisid juhataja laua taha. Ütlesin sealt: "Olete mind minu vastuseisemisest hoolimata siia paigutanud, siis võtan juhatuse vastu järgmistel tingimustel: rääkimistel olgu kindel järjekord ja teie peate oma tegevuse programme tule ja vere välja jätma, et mingisugust põletamist ega verist kätemaksmist ei tohi olla, nagu rahvasuus säärased jutud mõnest teisest maanurgast juba liiguvad." Sellele anti ühine heakskiitv nõusolek ja mina hakkasin juhatajaks.

Seati üles järgmised nõudmised: 1) maa olude õige korraldamine, 2) teede tegemise jaotus, millest ka mõisnikud oma maa suuruse järele peavad osa võtma, 3) pastorite valimine koguduse poolt, 4) koolide emakeelseks muutmine, 5) mõisateenijate palgaolude korraldamine ja sundijate poolt töölistega inimlik ümberkäimine jne. Tõusid ka üles mõned poliitilised küsimused, mis valitsust riivasid, kuid neid ei lasknud ma kõne alla tulla, vaigistades, et niisugusest asjust kõnelema siis, kui saadikud Tartu koosolekult tagasi tulevad, kus arvatavasti kõik meie rahvasse puutuvad majanduselised ja poliitilised küsimused viimase peensuseni läbi arutatakse. Tartu saadikuteks said Põllumeeste Seltsi abiesimees Villem Eichhorn, kihelkonnakooli teine õpetaja Johannes Sõster ja mina. Nii lõppes vaikselt tormiliselt alanud koosolek.

Saabus Tartu koosolek 27. nov. 1905, kuhu oli tervelt maalt 800 saadikut kokku tulnud. Tuli koosoleku juhataja valimine, kus kaks vägevat Jaani, kes senini üksteist eemalt olid rünnanud, sarved tõsiselt kokku löid. Need olid Jaan Tõnisson ja Jaan Teemant. Mõlemad tahtsid saada juhatajaks. Hääletusel võitis Teemant 437 häälega. Tõnisson ei pidanud hääletust seaduslikuks ja nõudis uut hääletust. Kui Teemant tahtis kõnetooli minna, siis Tõnissoni

Noor-Eesti kirjastus Tartus 1936

Jakob Liiv

pooldajad kiskusid ta maha. Tahtis seda Tõnisson teha, siis jälle Teemandi pooldajad kiskusid tema sealt alla, kusjuures ta kuub lõhki käristati. Seejuures tehti suurt kisa ja lärmi. See kestis mitu tundi Bürgermusse saalis, kust Teemant pärast oma poolehoidjatega, käremeesetega, lahkus ja ülikooli aulasse asus. Pereheimtise järele asus Tõnisson kõnetooli, vaatas oma poolehoidjate peale ja lausutas rõhutud häälega: "Vähe aja eest olin ma poliitiliselt surnud mees, aga nüüd on minus jälle elulootus ärganud". Tal oli ka õigus nõnda kõnelda. Oli ta ju koosoleku luba paludes vastutuse enda peale võtnud, et sellel koosolekul midagi seadusevastast ei juhtu. Ta algas koosolekut vähearvuliste saadikute koguga, sest palju kaalukamaid mehi oli käremeelsetega esimeses tuhinas ühes läinud, kes sealt varsti tagasi tulid. Nii oli mõne tunni jooksul saadikute ülekaal, nagu arvati, Tõnissoni poolt. Mõlemal pool, nii Bürgermusses kui aulas tehti isesugused otsused ja võeti vastu omapärased resolutsioonid, mis pärast koosolekut trükist ilmusid. Aula otsused olid palju käremeelsemad Bürgermusses tehtud otsustest. Neid loeti, võrreldi, arvustati.

Koosolekult tagasi sõites sattusime meie, Bürgermusse mehed, õige kardetavasse seisukorda. Samas vagunis sõitsid Alutaguse mehed, kes aula koosolekust ja alkoholist õige vaimustatud olid. Mõlemaid programme, mis meil kaasas olid, arutades leiti, et meie kõige oma Tõnissoniga eesotsas purutagurilased oleme, keda tarvis sõidu ajal vagunist välja visata. Mõned mehed käärisid juba varrukaid üles, et oma lubadust teostada. Seletasime neile, et meil midagi aulas tehtud otsuste vastu ei ole, kui rahvas need enamuses vastu võtab, kuid meie kardame, et liiga suurte nõudmistega välja astudes vahest kõigest ilma jääme. Mis maksab meil enneaegu rõõmustada või isekeskis pa-

handada. Praegune segane seisukord ei või kaua kesta ja lõpptulemus ei lase kaua oodata. See rahustas käremeelseid ja nõnda võisime seltsis kuni Kilti jaamani sõita, kus lahkusime.

Väike-Maarjas oodati suure põnevusega saadikute tagasitulemist, sest teated Tartu koosolekust ja sealsest rahutusest levisid ruttu rahva seas, ka see, et mõlematel koosolekutel isesugused otsused tehtud - ühed tagurlikud ja teised edumeelsed. Varsti kuulutas vallavalitsus koosoleku aja, mis oli palju rahvarikkam endisest. Mind taheti koosoleku juhatajaks valida, kuid ma seletasin, et olin saadik ja mul tuleb pikema seletusi anda ja vahest mõnegi asja üle vaielda, mis juhatajal sünnis ei ole. Pandi ette Tamm juhatajaks kutsuda, kes ise koosolekul ei olnud. Rahvas valis ta tagaselja juhatajaks ja saatis talle kutse, mida ta vastu ei võtnud ja esimesest koosolekust saadik enam rahva sekka ei ilmunud.

Nüüd ei jäänud teist teed, kui pidin rahva tungival soovil ka seda koosolekut juhatama. Saadik J. Sõster luges mõlemate koosolekute otsused, mis tehti Bürgermusses ja aulas, rahvale ette. Mõned käremeelsed tahtsid aula otsused omaks võtta ja vaidlesid Bürgermusses tehtud otsustele vastu, kuid pikema vaidluse järele tunnistati suure häälteenamusega aula otsused vastuvõtmatuks ja hakati Bürgermusses tehtud otsuseid arutama. Lõpuks tehti minu ettepanekul otsus, et rahvas peab ootavasse seisukorda jääma, sest kõik ripub sellest, kuidas suurel Venemaal revolutsioon lõpeb. Alistub suur vene rahvas valitsusele ja luhtub revolutsioon, siis on valitsusel sõjaväge küllalt, et Baltimaid rahustada. Kahesaja miljoni inimesega riik ei tunne sellest mingit kahju, kui pool miljonit inimest Baltimaal maha tapetakse.

(järgneb)

Teated

KRISTELI AEROOBIKA

alates 16. septembrist

TEISIPÄEV 19.30 - 20.30 **STEP-AEROOBIKA**
õppekeskuse võimlas
KOLMAPÄEV 18.30 - 19.30 **NAISVÕIMLEMINE**
gümnaasiumi võimlas
20.00 - 21.00 **AEROOBIKA**
Triigi võimlas

NELJAPÄEV 19.30 - 20.30 **STEP-AEROOBIKA**
õppekeskuse võimlas
REEDE 18.30 - 19.30 **STEP-AEROOBIKA**
algajatele
õppekeskuse võimlas
PÜHAPÄEV 16.00 - 18.00 **STEP-AEROOBIKA,**
BODY AEROOBIKA
õppekeskuse võimlas

Väike-Maarja Rahvamaja jalutussaal

kunstnik Oivi Tulve

maalide näitus-müük.

Külastada saab tööpäevadel kell 11.00 - 15.00.

Kasvage, olge toredad, terved ja tublid!

KEVIN KAJU 25.07.1997
KRISTJAN-EKE KÄÄRDI 05.08.1997
SANDER SAARE 26.08.1977
RANET PAAS 07.09.1997

Päike on loojunud,
jäljed tasandab liiv...

VERNER RÜÜTEL 20.12.1911 - 22.08.1997
HELGA MÄEMETS 02.11.1919 - 25.08.1997
LEIDA HEIN 19.07.1920 - 06.09.1997
JAAN UUSTALL 05.10.1907 - 07.09.1997
RAIVO RIVIMETS 24.05.1959 - 10.09.1997
VIKTOR KEKKONEN 14.11.1949 - 10.09.1997

Septembrikuu
sünnipäevalapsed...

HELENE ALLIK 01.09. - 84
AITA TROMMEL 01.09. - 80
LEIDA EELMAA 02.09. - 85
ELISABETH KULL 05.09. - 98
AGNES KUHLBAH 07.09. - 88
ARNOLD KASEMAA 10.09. - 82
ARDON-JOHANNES TUISK 16.09. - 70
ANTONIE TUIKEN 16.09. - 83
ELSA PLAUM 17.09. - 86
LEIDA LAUKSE 20.09. - 82

LIDIA PÖLDMAA 20.09. - 88
IDA TSVETKOVA 21.09. - 70
RUTI LAUR 22.09. - 75
ALMA BIRNBAUM 23.09. - 87
ATS LAHESALU 25.09. - 84
ELENA GOGOLEVA 27.09. - 82
HILDA SÄRGLEPP 28.09. - 82
MELANDA KRUUSMAA 28.09. - 87
ILSE KIPPEL 29.09. - 75
AMANDA ALLMANN 30.09. - 87

SOOVIME ÕNNE JA TUGE VAT TERVIST!
Väike-Maarja Vallavalitsus